

รวมคำบรรยาย

ภาคสอง สมัยที่ ๗๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ เล่มที่ ๑๔

1

บทบรรณาธิการ

คำถาม ศาลชั้นต้นงดสืบพยานโจทก์และจำเลย โดยวินิจฉัยข้อเท็จจริงในคำฟ้องและคำให้การ ไม่ได้สอบถามข้อเท็จจริงใด ๆ จากคู่ความอีก แล้ววินิจฉัยว่า สัญญาซื้อขายที่ดินพิพาทเป็นนิติกรรมอำพรางตกเป็นโมฆะ พิพากษาให้จำเลยเป็นฝ่ายแพ้คดี จำเลยจะอุทธรณ์คำสั่งงดสืบพยานโดยไม่ได้โต้แย้งคำสั่งไว้ก่อนได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๑๕๓/๒๕๖๓

ในการชี้สองสถาน ศาลชั้นต้นกำหนดประเด็นข้อพิพาทว่า สัญญาซื้อขายที่ดินพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นนิติกรรมอำพรางอันตกเป็นโมฆะ หรือไม่ และจำเลยต้องคืนที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์หรือไม่ หากไม่สามารถคืนได้ต้องรับผิดชดใช้ราคาที่ดินพร้อมดอกเบี้ยแก่โจทก์หรือไม่ เพียงใด แล้วมีคำสั่งให้งดสืบพยานโจทก์จำเลยและวินิจฉัยในข้อกฎหมายว่าการทำนิติกรรมระหว่างโจทก์กับจำเลย โดยโจทก์แสดงเจตนาจดทะเบียนโอนขายที่ดินแก่จำเลยจึงเป็นเพียงนิติกรรมอำพรางโดยสมรู้กับจำเลยมาตั้งแต่แรกย่อมตกเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๕ วรรคหนึ่ง กรณีดังกล่าวเป็นการที่ศาลได้วินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในข้อกฎหมาย อันทำให้คดีเสร็จไปทั้งเรื่อง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔ ไม่เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาตามมาตรา ๒๒๗ แม้จำเลยไม่ได้โต้แย้งไว้ก็มีสิทธิอุทธรณ์ได้

คำถาม จำเลยยื่นอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่ยกคำร้องขอให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบและยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ โดยขอให้ศาลอุทธรณ์กลับคำสั่งของศาลชั้นต้นให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งใหม่ตามลำดับขั้นตอนของการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามกฎหมาย จะต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่โจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นมาวางศาลพร้อมอุทธรณ์หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๐๐/๒๕๖๓

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๙ บัญญัติว่า การอุทธรณ์นั้นให้ทำเป็นหนังสือต่อศาลชั้นต้นซึ่งมีคำพิพากษาหรือคำสั่งภายในกำหนด ๑ เดือน นับแต่วันที่อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และผู้อุทธรณ์ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์นั้นด้วย บทบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับเฉพาะกรณีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งขาดตัดสินคดีของศาลชั้นต้น ตลอดจนการอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นที่มีผลกระทบต่อคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งขาดตัดสินคดีของศาลชั้นต้นเท่านั้น คดีนี้หลังจากศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาให้จำเลยทั้งสามร่วมกันชำระหนี้แก่โจทก์ จำเลยที่ ๒ ยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบโดยโจทก์ไม่ได้แถลงเพื่อดำเนินการในส่วนที่ส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องแก่จำเลยที่ ๒ ไม่ได้ตามคำสั่งศาล และจำเลยที่ ๒ ไม่ได้จงใจขาดนัดยื่นคำให้การขอให้พิจารณาคดีใหม่ ศาลชั้นต้นพิเคราะห์คำร้องแล้วเห็นว่าจำเลยที่ ๒ มาศาลในวันดังกล่าวและแถลงขอเลื่อนคดีทั้งลงชื่อทราบวันนัดในวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙ ทนายโจทก์จะแจ้งจำเลยที่ ๒ ว่าไม่ต้องเข้าห้องพิจารณาหรือไม่ ไม่ใช่การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาล กรณีจึงไม่อาจรับฟังว่าจำเลยที่ ๒ ไม่จงใจขาดนัด มีคำสั่งให้ยกคำร้อง การที่จำเลยที่ ๒ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวโดยขอให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๙ กลับคำสั่งของศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งใหม่ตามลำดับขั้นตอนการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายซึ่งหากศาลอุทธรณ์ภาค ๙ พิจารณาเห็นชอบด้วยตามข้ออุทธรณ์ของจำเลยที่ ๒ ศาลอุทธรณ์ภาค ๙ ก็จะพิพากษายกคำสั่งศาลชั้นต้นและให้ศาลชั้นต้นรับคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ของจำเลยที่ ๒ ไว้พิจารณาและไต่สวนพยานของจำเลยที่ ๒ แล้วมีคำสั่งไปตามรูปคดีว่าจะอนุญาตให้จำเลยที่ ๒ พิจารณาคดีใหม่หรือไม่ ศาลอุทธรณ์ภาค ๙ ไม่อาจพิจารณาและอนุญาตให้พิจารณาคดีใหม่ได้เพราะยังไม่มีข้อเท็จจริงที่จะนำมาวินิจฉัยว่ากระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นเกิดขึ้นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ การอุทธรณ์คำสั่งของจำเลยที่ ๒ ในชั้นนี้ไม่มีผลโดยตรงต่อคำพิพากษาศาลชั้นต้นให้สิ้นผลบังคับแต่อย่างใด จำเลยที่ ๒ จึงไม่ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่โจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นมาวางศาลพร้อมอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๙

คำถาม ศาลชั้นต้นไม่ได้มีคำสั่งรับอุทธรณ์ในวันเดียวกับที่โจทก์ยื่นอุทธรณ์ และมีคำสั่งให้แจ้งคำสั่งให้โจทก์ทราบ หรือมีข้อความในอุทธรณ์ให้โจทก์มารับทราบคำสั่งให้วันใด

แต่โจทก์ได้วางค่าใช้จ่ายในการส่งคำคู่ความไว้ต่อศาลในวันยื่นอุทธรณ์ ต่อมาเจ้าหน้าที่ศาลทำรายงานเสนอต่อศาลชั้นต้นว่า ส่งหมายให้แก่จำเลยไม่ได้ แต่ศาลชั้นต้นไม่ได้แจ้งผลการส่งหมายนัดและสำเนาอุทธรณ์ให้โจทก์ทราบ ดังนี้ การที่โจทก์มิได้ยื่นคำแถลงให้ดำเนินการต่อไปตามคำสั่งศาล จะถือว่าโจทก์ทิ้งอุทธรณ์หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๙๙/๒๕๖๓

โจทก์ยื่นอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ว่าโจทก์ยื่นอุทธรณ์ภายในเวลาที่ศาลอนุญาต รับเป็นอุทธรณ์โจทก์ สำเนาให้จำเลยทั้งสามแก่ภายใน ๑๕ วัน นับแต่ได้รับสำเนา ให้โจทก์นำส่งภายใน ๗ วัน นับแต่ทราบ หากส่งไม่ได้ให้แถลงเพื่อดำเนินการต่อไปภายใน ๑๕ วันนับแต่ส่งไม่ได้ หากไม่แถลงถือว่าทิ้งอุทธรณ์ แสดงว่าศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับอุทธรณ์หลังจากโจทก์ยื่นอุทธรณ์แล้ว ๑ วัน และในการสั่งรับอุทธรณ์ ศาลชั้นต้นมิได้สั่งให้แจ้งคำสั่งให้โจทก์ทราบ หรือมีข้อความในอุทธรณ์ให้โจทก์มารับทราบคำสั่งในวันใด แม้โจทก์ได้วางค่าใช้จ่ายในการส่งคำคู่ความไว้ต่อศาลในวันที่ยื่นอุทธรณ์ ก็ยังไม่อาจถือได้ว่าโจทก์ทราบคำสั่งศาลชั้นต้นแล้ว การที่ต่อมาเจ้าหน้าที่ศาลชั้นต้นทำรายงานเสนอต่อศาลชั้นต้นว่าส่งหมายให้จำเลยที่ ๑ ไม่ได้ และศาลชั้นต้นสั่งรอโจทก์แถลง แต่ศาลชั้นต้นไม่ได้แจ้งผลการส่งหมายนัดและสำเนาอุทธรณ์ให้โจทก์ทราบ โจทก์ย่อมไม่มีทางทราบถึงผลการส่งหมายดังกล่าว การที่โจทก์มิได้ยื่นคำแถลงให้ดำเนินการต่อไป จึงยังถือไม่ได้ว่าโจทก์จงใจเพิกเฉยไม่ดำเนินคดีภายในเวลาที่ศาลชั้นต้นกำหนด อันจะถือว่าเป็นการทิ้งฟ้องอุทธรณ์ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๔ (๒)

คำถาม คดีที่โจทก์ฟ้องจำเลยหลายคน จำเลยคนหนึ่งอ้างตนเองเป็นพยาน ศาลจะนำคำเบิกความของจำเลยคนหนึ่งมาใช้อยันจำเลยอื่นหรือรับฟังประกอบพยานหลักฐานอื่นของโจทก์ลงโทษจำเลยอื่นในคดีเดียวกันได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๑๓๔/๒๕๖๐

แม้คำเบิกความของพยานโจทก์ทั้งสามและบันทึกการตรวจยึด/จับกุมตลอดจนบันทึกคำให้การจะเป็นพยานบอกเล่าและพยานขัดทอดก็ตาม แต่จำเลยที่ ๑ ให้ถ้อยคำในทันทีที่ถูกจับกุมและให้การชั้นสอบสวนต่อพนักงานสอบสวนในเวลาต่อมาของวันเกิดเหตุ จำเลยที่ ๑ จึงไม่มีเวลาและโอกาสที่คิดกลั่นแกล้งปรักปรำผู้ใดและยังให้รายละเอียดถึงที่มาของไม้ชิงชันแปรรูปของกลางโดยมิได้มุ่งผลเพื่อให้ตนเองพ้นผิด เมื่อพิจารณาตามสภาพลักษณะ แหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อมของพยานดังกล่าวแล้ว น่าเชื่อว่าจะพิสูจน์ความจริงได้ จึงไม่ต้องห้ามที่จะรับฟัง

จำเลยที่ ๑ อ้างตนเองเบิกความเป็นพยานยืนยันว่า จำเลยที่ ๒ เป็นผู้ว่าจ้างให้จำเลยที่ ๑ ขนไม้ชิงชันแปรรูปของกลาง หลังจากถูกจับจำเลยที่ ๑ ติดต่องไปยังจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๒ อ้างว่าจะติดต่อเจ้าพนักงานป่าไม้ให้ปล่อย เมื่อได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวในระหว่างสอบสวนจำเลยที่ ๒ ได้มาพบจำเลยที่ ๑ ที่บ้านและมอบเงินให้ ๕,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการที่ถูกดำเนินคดีและรับจะดูแลด้านคดีทุกอย่าง คำเบิกความของจำเลยที่ ๑ ดังกล่าวเป็นประจักษ์พยานที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างจำเลยที่ ๒ กับจำเลยที่ ๑ นอกจากนี้คำเบิกความดังกล่าวยังล้วนปรักปรำหรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่จำเลยที่ ๒ แต่จำเลยที่ ๒ หาได้ใช้สิทธิตามที่บัญญัติไว้ใน ป.วิ.อ. มาตรา ๒๓๓ วรรคหนึ่ง ชักด้นจำเลยที่ ๑ เพื่อให้ปรากฏข้อเท็จจริงอันที่ทำให้มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าไม่เป็นจริงตามที่จำเลยที่ ๑ เบิกความแต่อย่างใด จึงเป็นข้อพิรุธของจำเลยที่ ๒ ประกอบกับคำเบิกความของจำเลยที่ ๑ เป็นการอ้างตนเองเป็นพยาน หาใช่เป็นกรณีโจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน อันเป็นกรณีที่ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๓๒ ไม่ ศาลจึงนำคำเบิกความของจำเลยที่ ๑ มารับฟังประกอบพยานหลักฐานของโจทก์ลงโทษจำเลยที่ ๒ ได้

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์

บรรณาธิการ